

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

**ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐՁՐԱՅՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ**

ՍՏԵՓԱՆՊԱՊԻԿՅԱՆ

**ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ**

Երևան

**ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ
2023**

СТЕПАН ПАПИКЯН

**ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ И ЭФФЕКТИВНОСТИ**

Ереван

Институт экономики имени М. Котаняна НАН РА

2023

STEPAN PAPIKYAN

**ENERGY SECURITY
AND WAYS TO INCREASE EFFICIENCY**

Yerevan

Institute of Economics after M. Kotanyan of the NAS RA

2023

ՀՏԴ 620.9:338
ԳՄԴ 31.1:65.050
Պ 232

Տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտխորհրդի որոշմամբ և Հայկական էներգետիկական ակադեմիայի գիտխորհրդի երաշխավորությամբ

Խմբագիր՝ տնտեսագիտության դոկտոր,
պրոֆեսոր **Ռ. Սարինյան**

Գրախոս՝ տնտեսագիտության դոկտոր,
պրոֆեսոր **Ա.Սարկոսյան**
Տեխնիկական գիտությունների թեկնածու,
դոցենտ **Լ. Բարսեղյան**

Պապիկյան Ս. Ռ.

Պ 232 Էներգետիկ անվտանգության և արդյունավետության բարձրացման ուղիները: Մենագրություն / Ս. Ռ. Պապիկյան; ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ և Հայկական էներգետիկական ակադեմիա.-Եր.: ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2023.- 100 էջ:

Վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների խնայողության, շրջակա միջավայրի պաշտպանության տեսակետից կարևոր նշանակություն ունի ՀՀ-ում էներգետիկ անվտանգության և արդյունավետության բարձրացումը, այդ թվում թվային էներգետիկայի զարգացումը: Այն հնարավորություն կտա լուծելու էներգահամակարգի հուսալիության, վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների խնայողության, տնտեսագիտական և բնապահպանական բազմաթիվ խնդիրներ:

Հիմնավորված է, որ էներգետիկ անվտանգությունը էներգահամակարգերի շահագործման կառավարման նոր ձևաչափ է:

Առաջարկվում է ՀՀ էներգահամակարգում ստեղծել համապատասխան բազա:

Նախատեսվում է ոչ միայն գիտնականների, ուսանողների, այլ նաև բնագավառով զբաղվողների համար:

ՀՏԴ 620.9:338

ԳՄԴ 31.1:65.050

ISBN 978-9939-9312-0-3

© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջաբան.....	6
1. Էներգետիկայի զարգացման հեռանկարները	7
1.1. Էներգիայի համաշխարհային ռեսուրսները.....	7
1.2. Էներգիայի արտադրության համաշխարհային միտումները	11
1.3. Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի զարգացման հարցերը	18
2. Թվային էներգետիկայի արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները.....	49
2.1. Թվային էներգետիկայի զարգացման միջազգային միտումները	49
2.2. Հայաստանի էներգետիկայի թվայնացման արդի վիճակը	69
Գրականության ցանկ	75
Цифровая энергетика в Армении.....	77
Հավելված.....	82
1. Ջեռուցման ջեկ-երից ջերմության առաքման ռեժիմների վերլուծությունը ելակետային տվյալների անորոշության պայմաններում	82
2. ՋԷԿ-երից ջերմության առաքման ռեժիմների հաշվարկի մեթոդիկան և հաշորդականությունը.....	88